
Розділ 3. Економічне прогнозування

УДК:338.27:336.14

© М.І. Скрипниченко, Г.Б. Лебеда, М.Ю. Авксентьев

ПРОГНОЗУВАННЯ БЮДЖЕТНИХ ПОКАЗНИКІВ

У статті представлено економіко-математичні моделі прогнозування розвитку державних фінансів на період до 2014 р. в залежності від динаміки макроекономічних показників, змін нормативно-правових положень стосовно ставок оподаткування, баз оподаткування, пільг і звільнень та підвищення якості адміністрування податків відповідно до концепції бюджетного прогнозування щодо адекватності перспективних оцінок бюджетних показників, які рекомендовано розраховувати на прогнозний період не більше трьох наступних років. Саме тому прогнозні оцінки на останній рік прогнозного періоду можна виконати після отримання та опрацювання задіяних у модельному інструментарії статистичних даних за останній рік звітного періоду.

Ключові слова: економіко-математичні моделі прогнозування розвитку державних фінансів, ІАСБП, перспективні оцінки бюджетних показників.

Оцінка і прогнозування доходів та витрат бюджету є основними ключовими елементами в державному програмуванні стабілізації та забезпеченні економічного зростання.

Стан державних фінансів суттєво впливає на реальний сектор економіки, який, в свою чергу, також вагомо впливає на бюджет. Бюджетний дефіцит може призвести до «витискування» приватних інвестицій з виробничої сфери та переключення їх на обслуговування внутрішнього державного боргу, що впливатиме на розмір процентних ставок та поведінку домашніх господарств щодо здійснення заощаджень. З іншого боку, ситуація у реальному секторі економіки впливає на бюджет через зміну випуску і, відповідно, зміну податкових надходжень тощо.

Розроблена модель приймає до уваги взаємозв'язки між бюджетом та економічною динамікою, дозволяючи здійснювати оцінку впливу, з одного боку, різних варіантів податково-бюджетної політики на макроекономічну ситуацію в країні в цілому та на стан державних фінансів зокрема, та, з іншого боку, різних варіантів загальноекономічних заходів на стан державних фінансів [1].

Блок державних фінансів є складовою загальної моделі прогнозування розвитку економіки України. В даному розділі блок державних фінансів розглядається як окрема система,

зовнішнім середовищем для якої є інші блоки загальної моделі та блок нормативно-законодавчих показників, який відображає зміни в податковій та бюджетній політиці.

Основними складовими блоку державних фінансів є сукупні доходи, сукупні видатки, сальдо та фінансування дефіциту бюджету (рис. 1).

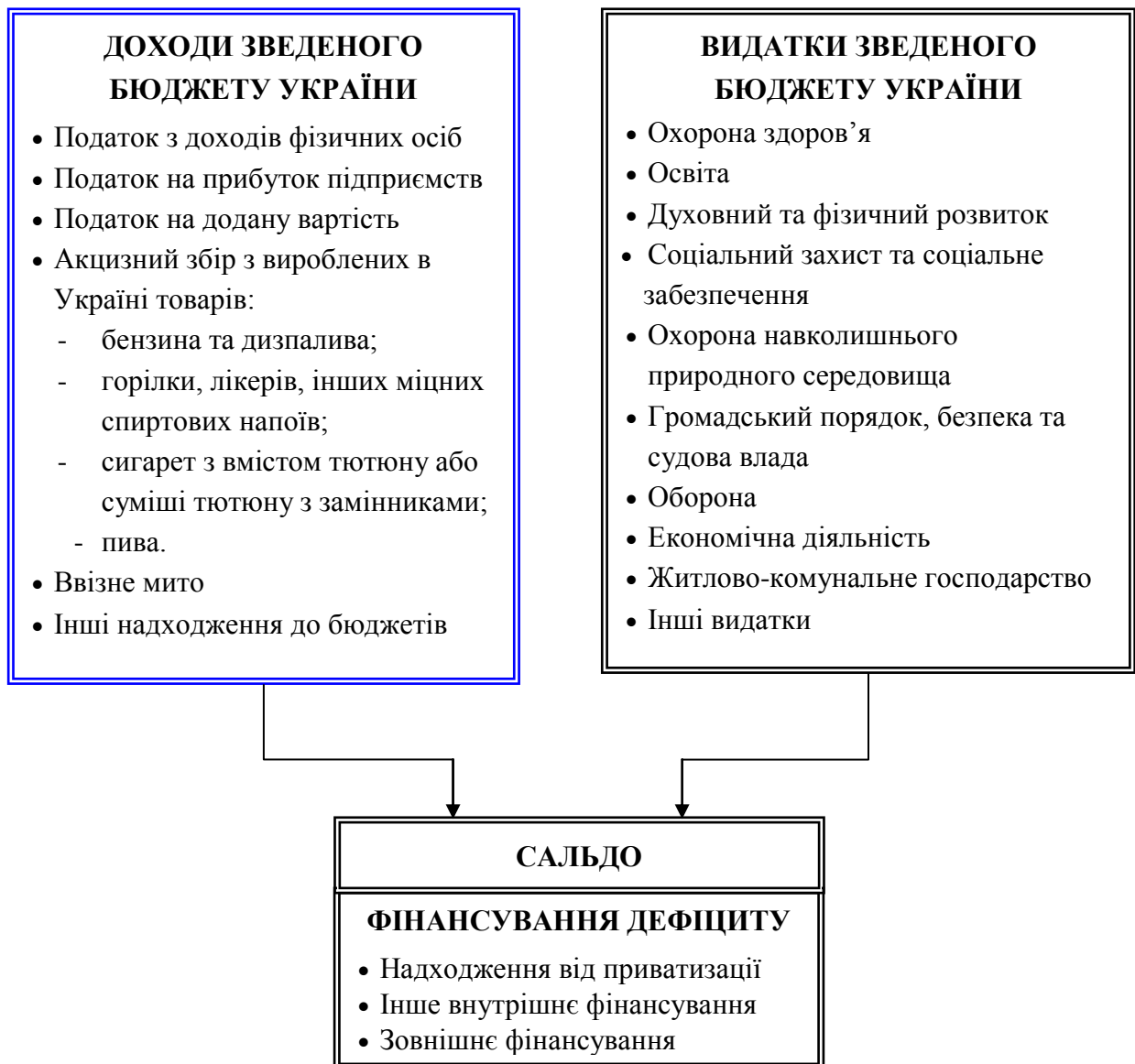

Рис. 1 – Структура моделі

Як показує практика, прогнозування розвитку державних фінансів здійснюється на основі загальноекономічних припущень щодо розвитку реального сектора економіки та платіжного балансу, проте, при цьому необхідно враховувати також і вплив бюджету на макроекономічну ситуацію, оскільки існує і зворотний зв'язок. Для забезпечення взаємної погодженості макроекономічні та бюджетні прогнози на етапі розробки повинні постійно уточнюватись, що підтверджує необхідність та важливість здійснення комплексного підходу до

вирішення проблеми щодо отримання достовірних показників розвитку економіки України на перспективу [2–3].

В моделі реалізована наступна логіка розрахунків:

1. Прогноз конкретних видів податків та зборів здійснювався за допомогою використання економетричних методів прогнозування.

Вибір зазначеного інструментарію пояснюється тим, що економетричні методи прогнозування дозволяють отримувати прогнози різних показників, у тому числі, що важливо, соціально-економічних, та аналізувати якість отриманих результатів на основі формальних статистичних критеріїв. Прогноз будується на основі математичної моделі, оціненої з використанням динамічних рядів даних.

Моделі по окремих доходах побудовані в залежності від динаміки макроекономічних показників, зростання/зменшення ставок оподаткування та збільшення/зменшення пільг по сплаті податку внаслідок змін податкового законодавства, якості податкового адміністрування.

Загальна функціональна залежність для прогнозного обрахування надходжень окремих видів доходів зведеного бюджету визначена як:

$$DOH_i = F(BAZ_i, ST_i, ADM_PILG_i), \quad i = 1, \dots, 9$$

де: DOH_i – обсяг окремого податку;

BAZ_i – податкова база окремого податку;

ST_i – розмір ставки оподаткування окремого податку;

ADM_PILG_i – змінна, яка визначає зміни в адмініструванні або наданні пільг по окремому податку.

2. Прогноз сукупних доходів зведеного бюджету розраховується як сума прогнозів окремих податків за формулою:

$$SUMDOH = \sum DOH_i, \quad i = 1, \dots, 9$$

3. Джерелами фінансування бюджету є внутрішні та зовнішні запозичення (чисті запозичення за вирахуванням погашення) та надходження коштів від приватизації державного майна.

Важливим чинником, який необхідно приймати до уваги при здійсненні розрахунку обсягів державних запозичень на перспективу, є обмеження, що накладаються можливостями внутрішнього та зовнішнього ринків капіталу. Адже не завжди існує можливість отримати на внутрішніх та зовнішніх ринках капіталу потрібні кошти за умов дотримання певних вимог, основні з яких пов'язані із забезпеченням прийняттого рівня вартості кредиту та з максимальним подовженням термінів запозичень.

При цьому обсяг внутрішніх державних запозичень не повинен перевищити той рівень, який здатен призвести до суттєвого підвищення кредитних ставок та спричинити до відтоку кредитних ресурсів з реального сектора економіки. Що стосується зовнішніх державних за-

позичень, то тут необхідно шукати оптимальне рішення між мінімізацією вартості запозичень та захистом від майбутніх валютних ризиків.

Зважаючи на нестабільність функціонування фінансових ринків в умовах кризи, прогнозування показників фінансування бюджету на основі трендів в залежності від внутрішньо- та зовнішньоекономічних факторів не надаватиме надійних результатів.

В таких умовах більш прийнятним є прогнозування показників фінансування бюджету на основі експертної оцінки. Зважаючи на зазначене, в моделі сальдо бюджету задається екзогенно.

4. Що стосується прогнозу показників видаткової частини бюджету, то в даному випадку розробники виходили з того, що визначальне значення при розподілі бюджетних коштів має дія суб'єктивних факторів, якими є вольові рішення Уряду, що ґрунтуються на визначених пріоритетах економічної політики.

Взагалі світова практика свідчить, що прогнозування видаткової частини бюджету у порівнянні з процесом прогнозування доходів має ряд суттєвих відмінностей. Так, якщо прогноз доходів в значній мірі залежить від фінансово-економічної ситуації в країні, то прогноз видатків має будуватись на оцінці виконання зобов'язань, які заздалегідь визначені нормативно-правовими актами, та рішеннями Уряду стосовно змін бюджетної політики. Останнє свідчить про суттєву обмеженість можливостей прогнозування видатків на основі макроекономічних взаємозв'язків. Прогноз видатків, як правило, в превалюючій мірі обумовлюються не об'єктивними макроекономічними, а суб'єктивними факторами.

Аналіз показує, що основними проблемними питаннями у процесі планування видаткової частини бюджету є відсутність механізмів забезпечення наступності бюджетної політики та результативності бюджетних видатків. Це підтверджується таким:

- розробка середньострокового фінансового плану здійснюється для кожного бюджетного циклу окремо, що не дозволяє дотримуватись наступності впроваджуваної державної політики у сфері видатків;
- розподіл бюджетних коштів здійснюється в умовах низької формалізації механізмів перерозподілу бюджетних ресурсів та за відсутності чітких критеріїв і процедур відбору фінансованих напрямів та заходів у відповідності з пріоритетами державної політики. Бюджетні кошти, як правило, розподіляються на основі корегування (індексації) асигнувань попереднього року;
- в сьогоднішній бюджетній практиці відсутні чіткі формулювання цілей та кінцевих результатів використання бюджетних коштів;
- сьогоднішній бюджетний процес характеризується відсутністю чітких критеріїв оцінки діяльності розпорядників бюджетних коштів;
- методи програмно-цільового складання бюджету застосовуються формально, що особливо стосується розробки та реалізації державних цільових програм.

Попри те, досвід інших країн світу щодо прогнозування розвитку державних фінансів на перспективу також засвідчує, що при прогнозуванні бюджетних показників основна увага зазвичай приділяється прогнозуванню показників доходної частини бюджету, тоді як

формування плану здійснення видатків переважно визначається вибором того чи іншого варіанту політики в області видатків.

Зважаючи на зазначене, в даному дослідженні сумарні видатки розраховуються через можливість їх фінансування за рахунок доходних джерел та джерел внутрішнього та зовнішнього запозичення за формулою:

$$\text{VID} = \text{SUMDOH} + \text{SALDO}$$

де: VID – сукупні видатки бюджету;

SALDO – дефіцит бюджету.

Розподіл коштів за окремими видами видатків за базовим варіантом прогнозу здійснюється: на 2012 рік по структурі, що відповідає розподілу видатків згідно з фактичною структурою зведеного бюджету, що склалась у 2012 році; на 2013 та 2014 роки – згідно зі структурою проекту зведеного бюджету на 2013 рік (надається до проекту Державного бюджету на відповідний рік згідно з пп. 2 п. 1 статті 38 Бюджетного кодексу), яка відображає скореговані станом на кінець 2012 року пріоритети Уряду у сфері бюджетної політики.

Відмітимо, що у даному дослідженні для кількісного визначення параметрів регресійних рівнянь використовувалися, поряд з класичним методом найменших квадратів, методи робастної регресії та автокореляції залишків першого порядку.

Зважаючи на стохастичний характер макроекономічних залежностей та наявність декількох альтернатив їх вираження, вибір рівнянь здійснювався на основі статистичних характеристик, які дозволяють оцінити відповідність значень кількісних параметрів моделі теоретичним уявленням, а також оцінити статистичні якості цих параметрів.

Для аналізу достовірності параметрів згенерованих рівнянь та визначення ступеня їх адекватності реальним економічним процесам використовувалися такі статистичні характеристики:

- середня квадратична помилка рівняння (SE), яка показує ступінь відмінності фактичних значень від розрахункових;
- коефіцієнт множинної детермінації (R^2), який служить оцінкою тієї долі дисперсії залежної змінної, яку вдається зв'язати з коливаннями пояснюючих змінних рівняння;
- скоригований коефіцієнт множинної детермінації (R^2C);
- критерій Дарбіна-Уотсона (DW).

Опис моделі

1. Податок з доходів фізичних осіб

З 1 січня 2011 року цей податок регулюється розділом IV Податкового кодексу України (Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI): база оподаткування визначається статтею 164 Податкового кодексу, звільнені від оподаткування доходи – статтею 165, податкова знижка – статтею 166, ставки податку – статтею 167, особливості оподаткування та порядок нарахування і сплати податку – статтями 168–179 Кодексу.

Ставка податку становить 15 відсотків бази оподаткування, якщо загальна сума отриманих платником податку у звітному податковому місяці доходів не перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, плюс 17 відсотків від суми перевищення, якщо така має місце. Для деяких категорій професій і посад, задіяних на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці (зокрема шахтарів), ставка податку становить 10 відсотків бази оподаткування. 5 відсотків бази оподаткування сплачується щодо доходу, отриманого у вигляді процентів (з 1 січня 2015 р.), дивідендів, дисконту на розміщені банківські вклади, сертифікати, облигації тощо.

Згідно з Податковим кодексом платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподатковуваного доходу, отриманого від одного працедавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги у розмірі, що дорівнює 100 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року. До 31 грудня 2014 року для цілей застосування цього підпункту податкова соціальна пільга надається в розмірі, що дорівнює 50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, – для будь-якого платника податку.

До 2011 року зазначений податок регулювався Законом України «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22 травня 2003 року № 889, згідно з яким соціальна пільга становила 50 відсотків однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої законом на 1 січня звітного податкового року. На перехідний період було встановлено такі розміри податкової соціальної пільги: у 2004 році – у розмірі 30% суми податкової соціальної пільги; у 2005 році – 50%; з 2007 року – 100%.

Інформаційна база:

PODDON – надходження до бюджету податку з доходів фізичних осіб.

Джерело: Звіт Держказначейства про виконання Зведеного бюджету України.

FONDTR – фонд оплати праці за видами економічної діяльності (включає фонд основної заробітної плати; фонд додаткової заробітної плати (надбавки і доплати до тарифних ставок та посадових окладів, премії за виробничі результати, матеріальну допомогу, соціальні пільги індивідуального характеру)).

Джерело: Статистичний збірник Держкомстату «Праця України».

FONDVS – грошове забезпечення кадрових військовослужбовців та осіб рядового та начальницького складу (до 2004 року враховувались в FONDTR).

Джерело: Пояснювальні записки до проектів державного бюджету (Мінфін).

Управління:

STSOCVIDR – розмір ставки відрахувань до соціальних фондів із заробітної плати працівників: відрахування до ПФ (від 2%), на втрату працездатності (від 1%), на випадок безробіття (0,5%) – разом 3,5%.

Введення даної зміни дозволяє прорахувати та оцінити вплив різних варіантів здійснення пенсійної реформи та реформи соціальних фондів, які полягатимуть у поступовому

перенесенні навантаження зі сплати соціальних внесків з роботодавців на громадян, на надходження податку з доходів фізичних осіб.

STPODDOPH – розмір ставки податку з доходів фізичних осіб (до 2004 р. ставка була диференційованою (в моделі ставка за цей період перерахована автором), у 2004–2006 рр. ставка складала 13%, з 2007 р. – 15%, з 2011 р. – 15% з суми доходу, що не перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, плюс 17 % від суми перевищення, якщо таке має місце.

Функціональна залежність моделі по податку з доходів фізичних осіб має вигляд:

$$PODDOH = C(1)*(FONDTR + FONDVS)*STSOCVIDR*STPODDOH + C(2)$$

Коефіцієнти та статистичні характеристики згенерованого рівняння наведені в таблиці:

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	1.157768	0.011432	101.2721	0.0000
C(2)	730.5347	269.4345	2.711363	0.0219
R-squared	0.999026	Mean dependent var		22787.75
Adjusted R-squared	0.998929	S.D. dependent var		16785.30
S.E. of regression	549.4448	Akaike info criterion		15.60671
Sum squared resid	3018896.	Schwarz criterion		15.68752
Log likelihood	-91.64023	F-statistic		10256.04
Durbin-Watson stat	1.362706	Prob(F-statistic)		0.000000

На рис. 2 представлено фактичні (Actual) та прогнозно-модельні (Fitted) (перераховані на передісторії за розробленою моделлю) обсяги податку з доходів фізичних осіб (права шкала) та похибка рівняння (Residual) (ліва шкала):

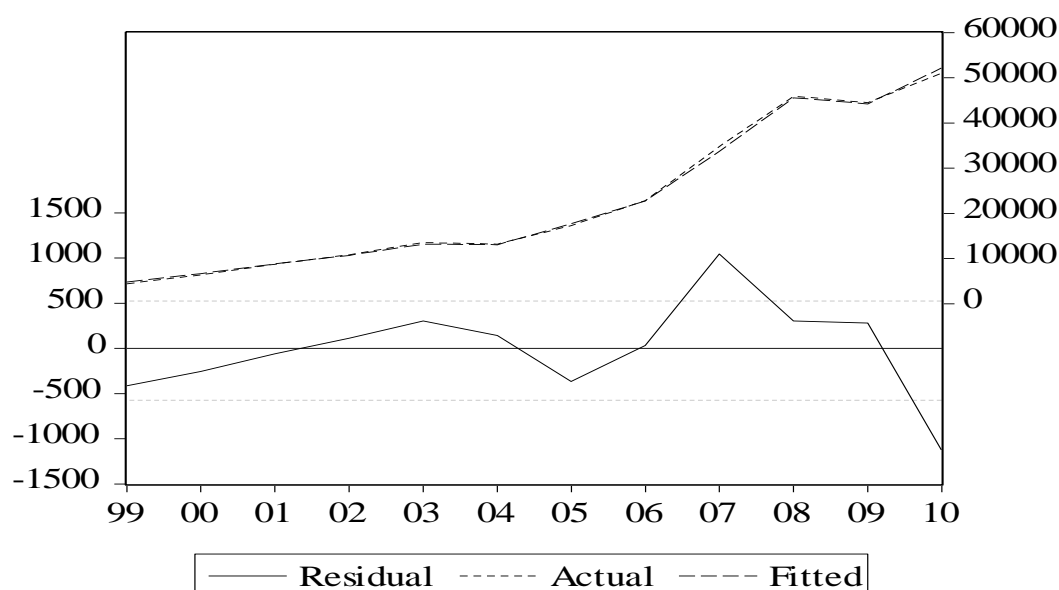

Рис. 2 – Фактичні та прогнозно-модельні значення податку з доходів фізичних осіб, похибка рівняння

2. Податок на прибуток підприємств

З 1 квітня 2011 року регулюється розділом III Податкового кодексу України (Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI), до цього – Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28 грудня 1994 року № 334.

У статті 149 Податкового кодексу визначено, що податковою базою податку на прибуток підприємств є грошове вираження прибутку як об'єкта оподаткування, визначеного згідно із статтею 134 цього Кодексу, з урахуванням положень статей 135–137 та 138–143 Кодексу. Ставки податку визначається статтею 151, порядок обчислення податку та особливості оподаткування – статтями 152–161 Податкового кодексу.

Відповідно до п. 10 підрозділу 4 перехідних положень (розділ XX Податкового кодексу) передбачається поступове зниження ставки податку на прибуток підприємств з 25 до 16 відсотків.

Також у п. 15–19 підрозділу 4 перехідних положень визначено цілу низку пільг і звільнень від оподаткування на перехідний період.

Інформаційна база:

PODPRIB – надходження до бюджету податку на прибуток підприємств.

Джерело: Звіт Держказначейства про виконання Зведеного бюджету України.

FINREZ – фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування підприємств, які одержали прибуток.

Джерело: Збірник Держкомстату «Фінанси України».

Управління:

STPODPRIB – розмір ставки податку на прибуток підприємств: 1999–2003 рр. – 30%, 2004–2010 рр. – 25%, з 1 квітня по 31 грудня 2011 року включно – 23 %; 2012 рік – 21 %; 2013 р. – 19 %; з 2014 р. – 16 %.

PILGIPRIB – зміна бази оподаткування (за рахунок відміни пільг по сплаті податку). Штучно сконструйована змінна, що відображає умови та якість адміністрування, а саме розширення бази оподаткування за рахунок відміни пільг по сплаті податку.

Функціональна залежність моделі по податку на прибуток підприємств має вигляд:

$$PODPRIB = C(1)*FINREZ*STPODPRIB + C(2)*PILGIPRIB$$

Коефіцієнти та статистичні характеристики згенерованого рівняння:

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	0.827467	0.055472	14.91679	0.0000
C(2)	1103.526	1375.402	0.802330	0.4410
R-squared	0.947539	Mean dependent var		22202.83
Adjusted R-squared	0.942292	S.D. dependent var		14167.87
S.E. of regression	3403.463	Akaike info criterion		19.25399
Sum squared resid	1.16E+08	Schwarz criterion		19.33480
Log likelihood	-113.5239	F-statistic		180.6161
Durbin-Watson stat	2.148941	Prob(F-statistic)		0.000000

На рис. 3 представлено фактичні (Actual) та прогнозно-модельні (Fitted) (перераховані на передісторії за розробленою моделлю) обсяги податку на прибуток підприємств (права шкала) та похибка рівняння (Residual) (ліва шкала):

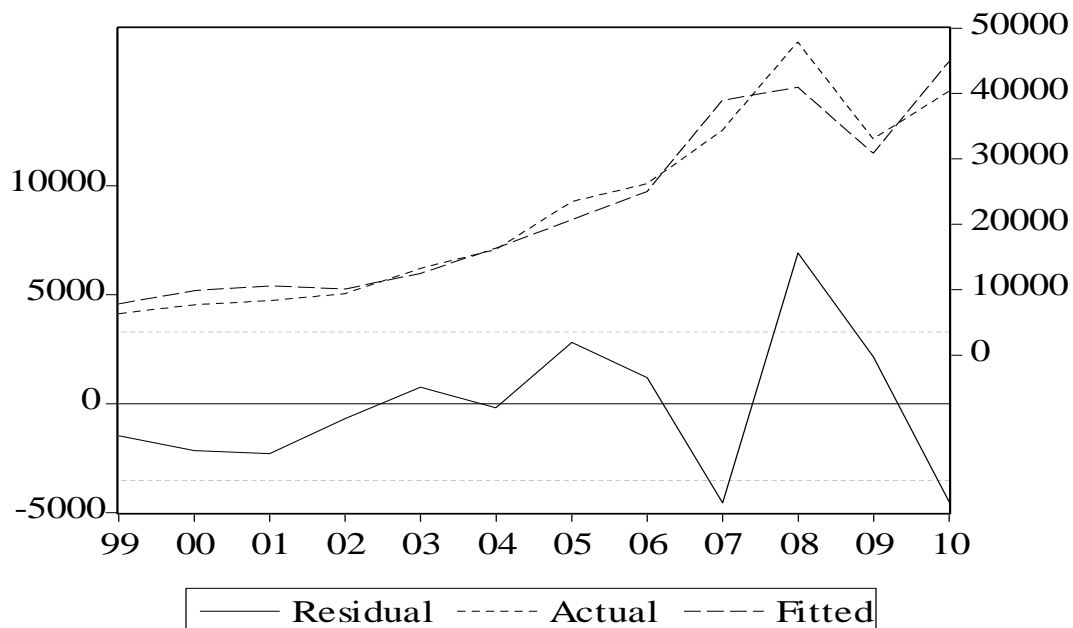

Рис. 3 – Фактичні та прогнозно-модельні значення податку на прибуток підприємств, похибка рівняння

3. Податок на додану вартість

З 1 січня 2011 року регулюється розділом V Податкового кодексу України (Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI), до 2011 року – Законом України «Про податок на додану вартість» від 3 квітня 1997 року № 168. Порядок та особливості визначення бази оподаткування описано у статтях 189–192 Податкового кодексу, розміри ставок оподаткування – у статті 193.

Відповідно до п. 10 підрозділу 2 перехідних положень (розділ XX Податкового кодексу) встановлюється, що за податковими зобов'язаннями з податку на додану вартість, що виникли до 31 грудня 2013 року включно ставка податку становить 20 відсотків; з 1 січня 2014 року – 17 відсотків.

Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою наведено у статті 194, за нульовою – у статті 195, операції, що не є об'єктом оподаткування – у статті 196, звільнені від оподаткування – у статті 197 Кодексу.

У підрозділах 2 і 3 перехідних положень (розділ XX Податкового кодексу) визначено особливості справляння податку на додану вартість у перехідний період, зокрема наведено операції, звільнені від оподаткування.

Як показує світовий досвід, податки на споживання, ефективність яких забезпечується за рахунок оподаткування широкого кола товарів та послуг за середньою ставкою, є найбільш поширеним та значним елементом податкових систем у більшості країн світу.

Математичне моделювання в економіці

Так, ці податки забезпечують, як правило, від 12 до 30 % доходів бюджету, що приблизно складає 5–10 % ВВП.

В Україні питома вага ПДВ у доходах бюджету мала значні коливання протягом останнього десятиліття, від 18–20% у 2002–2004 рр. – до 31% у 2008–2009 роках. У 2011 р. питома вага ПДВ збільшилась до 32,8% сукупних доходів бюджету, що свідчить про те, що податок на додану вартість є основним джерелом формування бюджету, і точність його прогнозу має вирішальний вплив на точність обчислення в цілому як доходної, так і видаткової частин бюджету.

Інформаційна база:

PDV – надходження до бюджету податку на додану вартість.

VIDSH_PDV – бюджетне відшкодування податку на додану вартість грошовими коштами.

Джерело: Звіт Держказначейства про виконання Зведеного бюджету України.

VDV – валова додана вартість.

IMPDOL1 – імпорт товарів та послуг в млн. дол. США за даними платіжного балансу.

OKDOL – середній офіційний курс національної грошової одиниці до долару США, встановлений НБУ.

Джерело: Держкомстат: Статистичний щорічник України.

Управління:

STPDV – розмір ставки податку на додану вартість.

PILGIPDV – зміна бази оподаткування (за рахунок відміни пільг по сплаті податку). Штучно сконструйована змінна, що відображає умови та якість адміністрування (розширення бази оподаткування за рахунок відміни пільг по сплаті податку (максимальна відміна пільг у 2005р.)).

Функціональна залежність моделі по податку на додану вартість має вигляд:

$$PDV = C(1)*((VDV + IMPDOL1*OKDOL)*STPDV - VIDSH_PDV) + C(2)*PILGIPDV + C(3)$$

Коефіцієнти та статистичні характеристики згенерованого рівняння:

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	0.361742	0.050932	7.102449	0.0021
C(2)	12720.51	6681.752	1.903769	0.1297
C(3)	-18548.26	9154.431	-2.026151	0.1127
R-squared	0.956204	Mean dependent var		60473.00
Adjusted R-squared	0.934306	S.D. dependent var		28798.43
S.E. of regression	7381.261	Akaike info criterion		20.94880
Sum squared resid	2.18E+08	Schwarz criterion		20.92562
Log likelihood	-70.32081	F-statistic		43.66649
Durbin-Watson stat	2.091801	Prob(F-statistic)		0.001918

На рис. 4 представлено фактичні (Actual) та прогнозно-модельні (Fitted) (перераховані на передісторії за розробленою моделлю) обсяги податку на додану вартість (права шкала) та похибка рівняння (Residual) (ліва шкала):

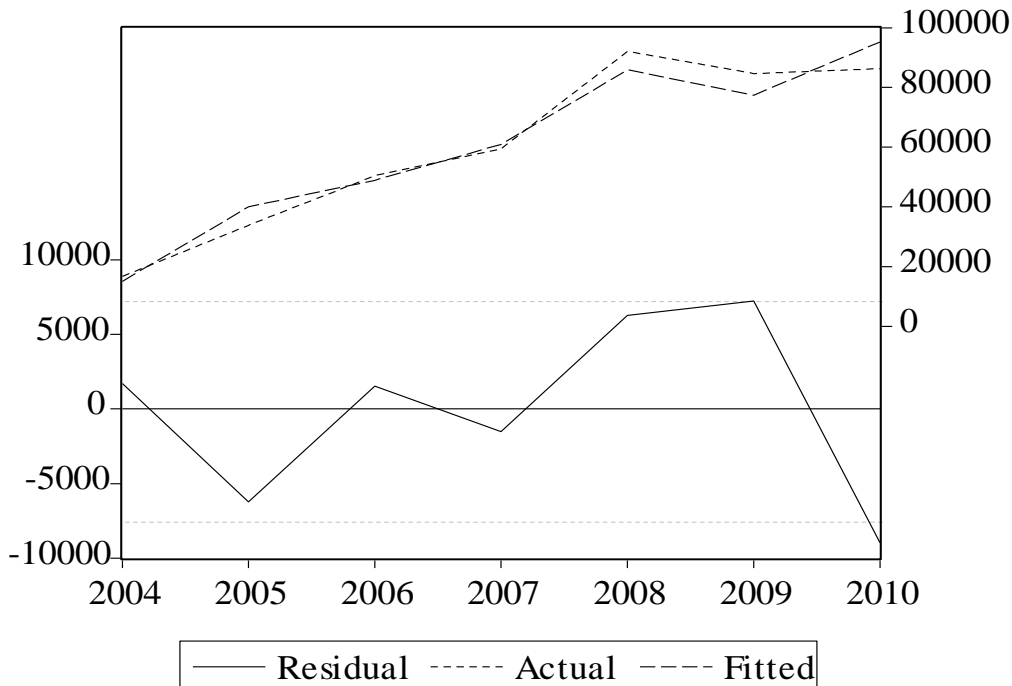

Рис. 4 – Фактичні та прогнозно-модельні значення податку на додану вартість, похибка рівняння

4. Акциз

З 1 січня 2011 року регулюється розділом VI Податкового кодексу України (Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI). Базу оподаткування визначено у статті 214 Податкового кодексу, перелік акцизних товарів та ставки оподаткування – у статті 215, порядок та особливості обчислення акцизного податку – статтях 217–221 та 229.

У підрозділі 4 Прикінцевих положень (розділ XIX Податкового кодексу) зазначено, що Кабінет Міністрів України має «...щорічно до 1 червня вносити до Верховної Ради України проект закону про внесення змін до цього Кодексу щодо ставок оподаткування, визначених в абсолютних значеннях, з урахуванням індексів споживчих цін, індексів цін виробників промислової продукції з таких податків і зборів: 1) акцизний податок;...».

У підрозділі 5 перехідних положень (розділ XX Податкового кодексу) визначено особливості застосування ставок акцизного податку у перехідний період.

До 2011 року порядок сплати акцизного збору регулювався такими нормативно-правовими актами:

- Декретом Кабінету Міністрів України «Про акцизний збір» від 26 грудня 1992 р. № 18;
- законами України: «Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби» від 15 вересня 1995 року № 329, «Про ставки акцизного збору на тютюнові вироби» від 6 лютого 1996 № 30, «Про ставки акцизного збору на спирт етиловий та алкогольні напої» від 7 травня 1996 року № 178, «Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)» від 11 липня 1996 року № 313.

Інформаційна база:

AZVN – надходження акцизного збору з вироблених в Україні товарів.

Математичне моделювання в економіці

AZ_NP_V – надходження акцизного збору з вироблених в Україні бензину та дизпалива.

AZ_LG_V – надходження акцизного збору з вироблених в Україні горілки, лікерів, інших міцних спиртових напоїв.

AZ_SIG_V – надходження акцизного збору з вироблених в Україні сигарет з вмістом тютюну або суміші тютюну із заміниками.

AZ_PIVO_V – надходження акцизного збору з виробленого в Україні пива.

Джерело: Звіт Держказначейства про виконання Зведеного бюджету України, Звіт ДПА про суми фактичних надходжень податків і зборів до бюджетів та державних цільових фондів.

NP_V – виробництво бензину та дизпалива, млн. т.

LG_V – виробництво горілки, лікерів, інших міцних спиртових напоїв, млн. дал.

SIG_V – виробництво сигарет з вмістом тютюну або суміші тютюну з заміниками, млрд.шт.

PIVO_V – виробництво пива, млн. дал.

OKEVRO – середній офіційний курс національної грошової одиниці до Євро, встановлений НБУ.

Джерело: Держкомстат: Статистичний щорічник України.

Управління:

ST_AZ_NP_V – ставка акцизного збору на вироблений в Україні бензин та дизпаливо.

ST_AZ_LG_V – ставка акцизного збору на вироблену в Україні горілку, лікери, інші міцні спиртові напої.

ST_AZ_SIG_V – ставка акцизного збору на вироблені в Україні сигарети з вмістом тютюну або суміші тютюну із заміниками.

ST_AZ_PIVO_V – ставка акцизного збору на вироблене в Україні пиво.

U_K_INF– сконструйована змінна для врахування впливу індексів споживчих цін, індексів цін виробників промислової продукції попереднього року на збільшення ставок акцизного податку, визначених в абсолютних значеннях, відповідно до підрозділу 4 розділу XIX Податкового кодексу (використовується на прогнозному періоді, на періоді фактичних даних дорівнює одиниці).

Комплекс моделей для прогнозування акцизного збору складається з 4 моделей та 1 тотожності, які представлені нижче.

АКЦИЗНИЙ ЗБІР З ВИРОБЛЕНИХ В УКРАЇНІ БЕНЗИНУ ТА ДИЗПАЛИВА

$$AZ_NP_V = C(1)*NP_V*ST_AZ_NP_V*OKEVRO + C(2)$$

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	0.664227	0.081320	8.168077	0.0000
C(2)	155.4702	248.2402	0.626289	0.5452
R-squared	0.869652	Mean dependent var		1888.859
Adjusted R-squared	0.856617	S.D. dependent var		1178.251
S.E. of regression	446.1564	Akaike info criterion		15.19023
Sum squared resid	1990555.	Schwarz criterion		15.27105
Log likelihood	-89.14137	F-statistic		66.71748
Durbin-Watson stat	1.167900	Prob(F-statistic)		0.000010

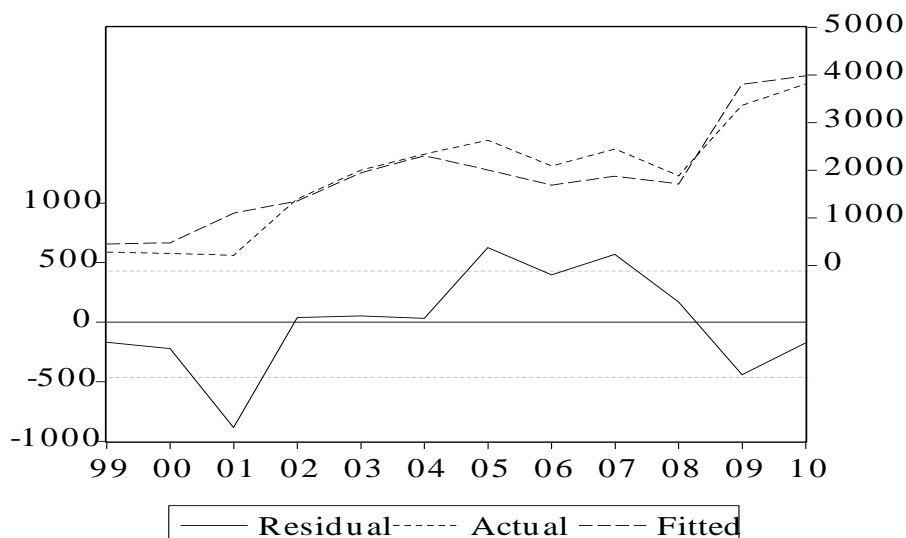

Рис. 5 – Фактичні та прогнозно-модельні значення акцизного збору з вироблених в Україні бензину та дизпалива, похибка рівняння

АКЦИЗНИЙ ЗБИР З ВИРОБЛЕНИХ В УКРАЇНІ ГОРІЛКИ, ЛІКЕРІВ,
ІНШИХ МІЦНИХ СПИРТОВИХ НАПОЇВ

$$AZ_LG_V = C(1)*LG_V*ST_AZ_LG_V*U_K_INF + C(2)$$

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	2.575718	0.167630	15.36554	0.0000
C(2)	-85.64390	178.0041	-0.481134	0.6408
R-squared	0.959366	Mean dependent var		2220.141
Adjusted R-squared	0.955303	S.D. dependent var		1568.770
S.E. of regression	331.6653	Akaike info criterion		14.59714
Sum squared resid	1100019.	Schwarz criterion		14.67796
Log likelihood	-85.58285	F-statistic		236.0997
Durbin-Watson stat	1.884344	Prob(F-statistic)		0.000000

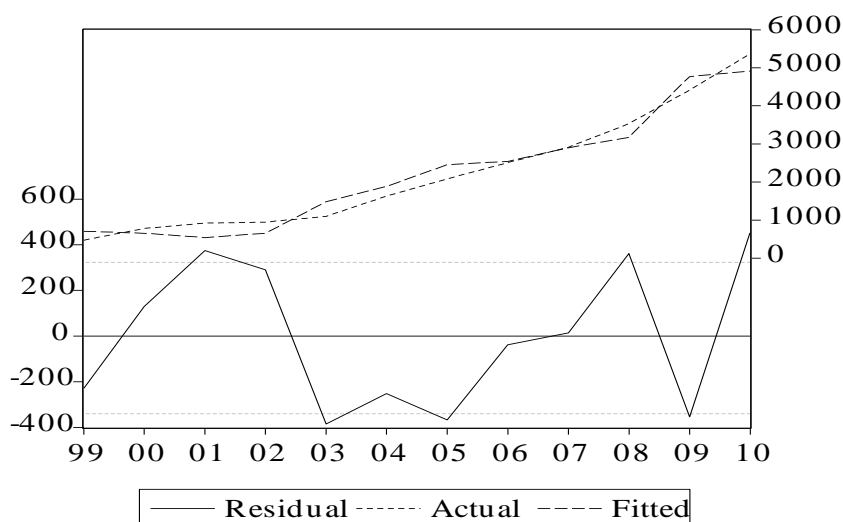

Рис. 6 – Фактичні та прогнозно-модельні значення акцизного збору з вироблених в Україні горілки, лікерів, інших міцних спиртових напоїв, похибка рівняння

АКЦИЗНИЙ ЗБІР З ВИРОБЛЕНИХ В УКРАЇНІ СИГАРЕТ З ВМІСТОМ ТЮТЮНУ АБО СУМІШІ ТЮТЮНУ ІЗ ЗАМІННИКАМИ

$$AZ_SIG_V = C(1)*SIG_V*ST_AZ_SIG_V*U_K_INF + C(2)$$

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	14.62199	0.624045	23.43097	0.0000
C(2)	-359.5973	202.5561	-1.775297	0.1062
R-squared	0.982111	Mean dependent var		2873.190
Adjusted R-squared	0.980322	S.D. dependent var		3662.243
S.E. of regression	513.7284	Akaike info criterion		15.47228
Sum squared resid	2639168.	Schwarz criterion		15.55310
Log likelihood	-90.83367	F-statistic		549.0105
Durbin-Watson stat	2.387407	Prob(F-statistic)		0.000000

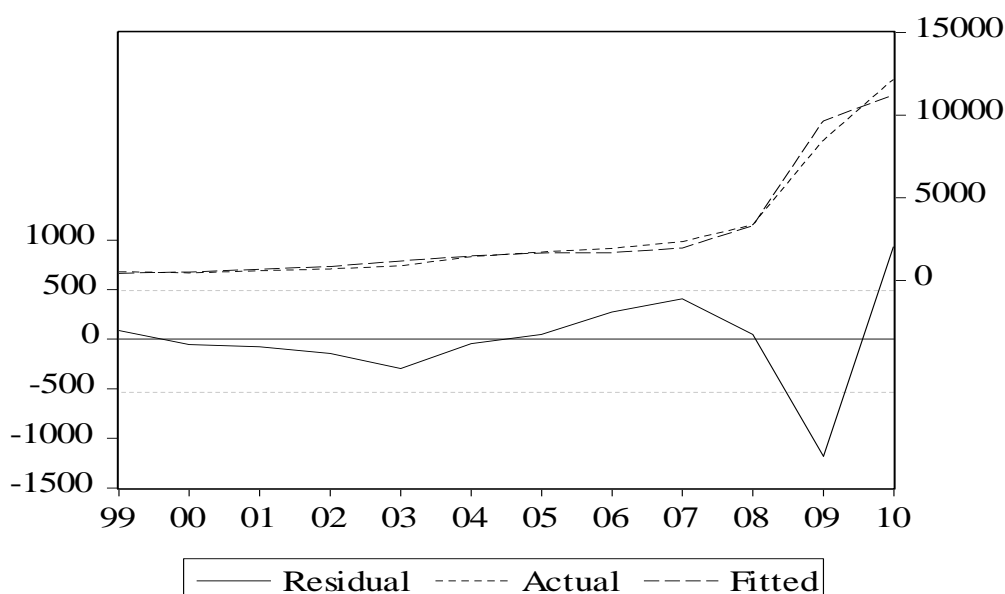

Рис. 7 – Фактичні та прогнозно-моделльні значення акцизного збору з вироблених в Україні сигарет з вмістом тютюну або суміші тютюну із заміниками, похибка рівняння

АКЦИЗНИЙ ЗБІР З ВИРОБЛЕНОГО В УКРАЇНІ ПИВА

$$AZ_PIVO_V = C(1)*PIVO_V*ST_AZ_PIVO_V*U_K_INF + C(2)$$

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	8.334287	0.099929	83.40173	0.0000
C(2)	26.25070	10.82927	2.424050	0.0516
R-squared	0.999138	Mean dependent var		818.3000
Adjusted R-squared	0.998995	S.D. dependent var		464.2105
S.E. of regression	14.71979	Akaike info criterion		8.428581
Sum squared resid	1300.034	Schwarz criterion		8.448441
Log likelihood	-31.71432	F-statistic		6955.849
Durbin-Watson stat	2.413649	Prob(F-statistic)		0.000000

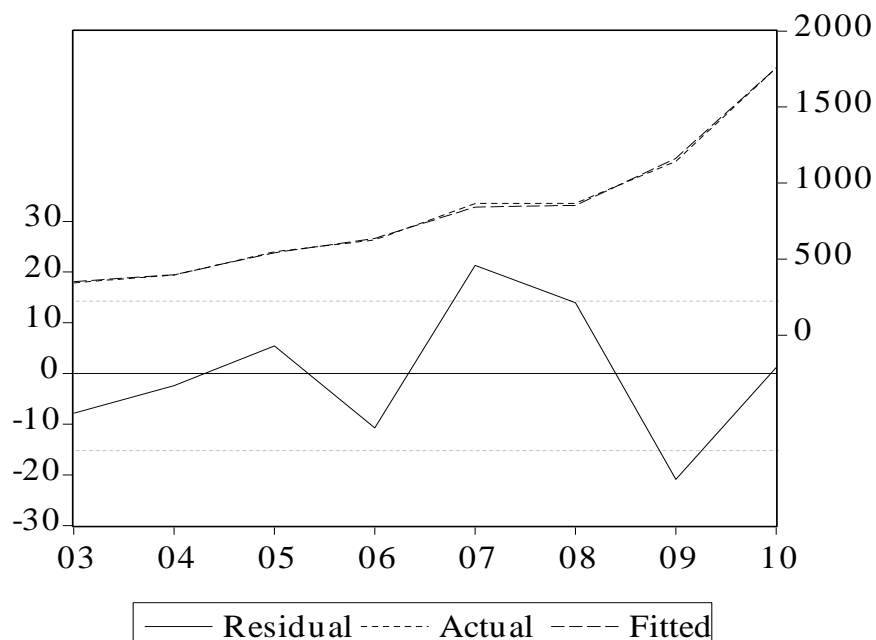

Рис. 8 – Фактичні та прогнозно-модельні значення акцизного збору з виробленого в Україні пива

АКЦИЗНИЙ ЗБІР З ВИРОБЛЕНИХ В УКРАЇНІ ТОВАРІВ

Акцизний збір з вироблених в Україні підакцизних товарів на прогноз розраховується як сума надходжень акцизного збору з вироблених в Україні бензину та дизпалива, горілки, лікерів, інших міцних спиртових напоїв, сигарет з вмістом тютюну або суміші тютюну з заміниками, а також пива, помножених на коефіцієнт K_{AZ} , який відображає питому вагу в загальному обсязі надходжень від вироблених в Україні підакцизних товарів, неврахованих у даній моделі, зокрема від транспортних засобів, вина, деяких сортів тютюнової продукції.

$$AZVN = K_{AZ} * (AZ_LG_V + AZ_NP_V + AZ_SIG_V + AZ_PIVO_V)$$

Розрахований на передісторії коефіцієнт K_{AZ} складає 1,05.

5. Мито

Регулюється Законом України «Про митний тариф України» від 5 квітня 2001 р. № 2371.

Інформаційна база:

МІТО – надходження до бюджету ввізного мита.

Джерело: Звіт Держказначейства про виконання Зведеного бюджету України.

ІМРТОVDOL – імпорт товарів в доларах за даними платіжного балансу, млн. дол. США.

ОКDOL – середній офіційний курс національної грошової одиниці до долару США, встановлений НБУ.

Джерело: Держкомстат: Статистичний щорічник України.

Управління:

ST_МІТО – сконструйована змінна, що відображає динаміку змін середньозваженої ставки мита.

Математичне моделювання в економіці

U_MITO – сконструйована змінна, що відображає умови та якість адміністрування податку.
Функціональна залежність моделі по миту має вигляд:

$$\text{MITO} = C(1) * \text{IMPTOVDOL} * \text{ST_MITO} * \text{OKDOL} + C(2) * \text{U_MITO}$$

Коефіцієнти та статистичні характеристики згенерованого рівняння:

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	0.013380	0.001956	6.838957	0.0001
C(2)	3928.834	526.5982	7.460783	0.0000
R-squared	0.990983	Mean dependent var		5601.727
Adjusted R-squared	0.989981	S.D. dependent var		3484.390
S.E. of regression	348.7768	Akaike info criterion		14.70971
Sum squared resid	1094807.	Schwarz criterion		14.78205
Log likelihood	-78.90339	F-statistic		989.0639
Durbin-Watson stat	1.552682	Prob(F-statistic)		0.000000

На рис. 9 представлено фактичні (Actual) та прогнозно-модельні (Fitted) (перераховані на передісторії за розробленою моделлю) обсяги мита (права шкала) та похибка рівняння (Residual) (ліва шкала):

Рис. 9 – Фактичні та прогнозно-модельні значення мита

6. Інші надходження

Інформаційна база:

INPOD_SUM – надходження до бюджету інших податків, неподаткових доходів та доходів від операцій з капіталом.

Джерело: Звіт Держказначейства про виконання Зведеного бюджету України.

VVP – валовий внутрішній продукт, млн. грн.

Управління:

U_INPOD – зміна бази інших податків та неподаткових платежів за рахунок адміністрування (найбільше зростання у 2005–2006 рр., чому відповідають найнижчі значення U_INPOD з мінусовим коефіцієнтом).

Функціональна залежність моделі по іншим надходженням має вигляд:

$$INPOD_SUM = C(1)*VVP + C(2)*U_INPOD$$

Коефіцієнти та статистичні характеристики згенерованого рівняння:

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	0.110050	0.003860	28.51134	0.0000
C(2)	-3078.226	951.8328	-3.233999	0.0090
R-squared	0.995794	Mean dependent var		49674.55
Adjusted R-squared	0.995373	S.D. dependent var		32137.76
S.E. of regression	2185.990	Akaike info criterion		18.36854
Sum squared resid	47785544	Schwarz criterion		18.44936
Log likelihood	-108.2112	F-statistic		2367.538
Durbin-Watson stat	1.109701	Prob(F-statistic)		0.000000

На рис. 10 представлено фактичні (Actual) та прогнозно-модельні (Fitted) (перераховані на передісторії за розробленою моделлю) обсяги інших надходжень (права шкала) та похибка рівняння (Residual) (ліва шкала):

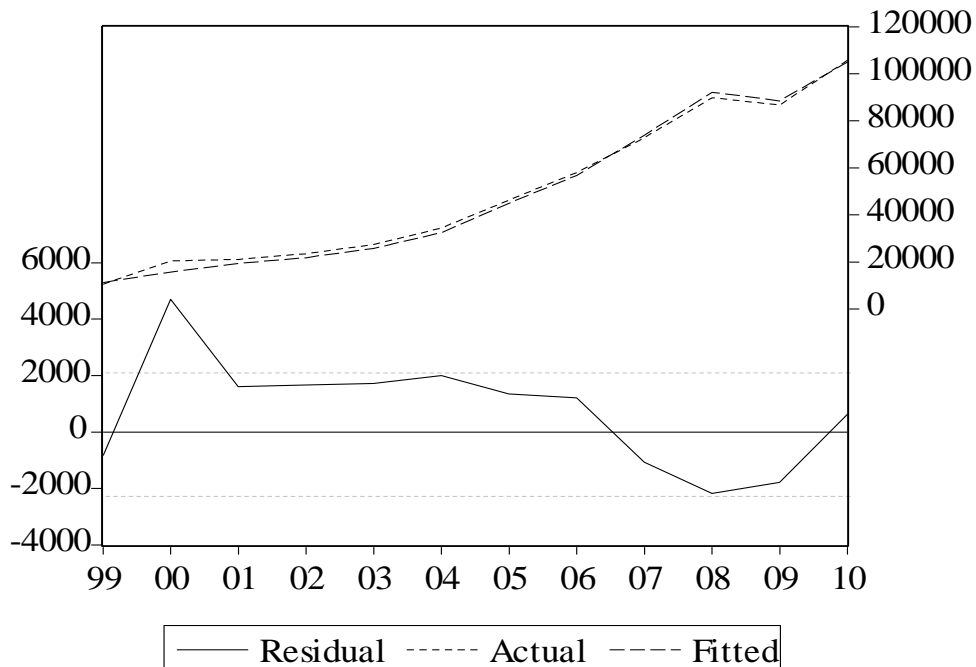

Рис. 10 – Фактичні та прогнозно-модельні значення інших надходжень

7. Сукупні доходи бюджету

Доходи бюджету прогноуються як сума отриманих прогнозних обсягів надходжень за основними видами доходів.

SUMDOH – сукупні доходи зведеного бюджету, млн. грн.

$$\text{SUMDOH} = \text{PDV} + \text{PODDOH} + \text{PODPRIВ} + \text{AZVN} + \text{MITO} + \text{INPOD_SUM}$$

Прогноз доходів здійснювався за розробленим комплексом моделей з урахуванням змін, закладених у Податковому кодексі України, який набрав чинності з 1 січня 2011 року, серед основних новацій якого:

- поступове зниження ставки податку на прибуток на 2 % протягом 2011–2013 років та встановлення її на рівні 16% з 1 січня 2014 року;
- звільнення на 10 років від сплати податку на прибуток підприємств легкої промисловості, судно- та літакобудування, машинобудування для агропромислового комплексу, підприємств галузі електроенергетики від продажу електричної енергії, виробленої з відновлювальних джерел енергії, та підприємств, що надають готельні послуги; на 5 років податкові канікули у вигляді нульової ставки податку на прибуток для малого бізнесу (стаття 154.6 ПК);
- зниження ставки податку на додану вартість з 1 січня 2014 року до 17%;
- оподаткування доходів громадян за двома ставками: доходи, що не перевищують десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, оподатковуються за ставкою 15%, а та частина доходу, що перевищує вищезазначений розмір, – за ставкою 17%; крім того, за ставкою 10 відсотків оподатковується заробітна плата шахтарів;
- визначення механізму зростання ставок акцизного збору в залежності від динаміки інфляційних процесів.

8. Прогноз сальдо бюджету

Сальдо бюджету на прогноз задано екзогенно з урахуванням індикаторів Програми економічних реформ України на 2012–2014 рр. за напрямом «Стабілізація державного бюджету», відповідно до якого необхідно «скоротити дефіцит бюджету сектору державного управління (без рекапіталізації) до цільових 5,3% ВВП у 2010 р, надалі щорічно не менш ніж на 1% ВВП і доведення його рівня до 2% ВВП у 2013–2014 рр.».

Дефіцит бюджету на прогноз задано на рівні 3% ВВП у 2012 р., 2,7 % ВВП у 2013 р. та 2% ВВП у 2014 році.

9. Видатки бюджету

Прогноз сумарних видатків зведеного бюджету розраховується як сума прогнозних обсягів доходів зведеного бюджету та сальдо дефіциту бюджету.

Інформаційна база комплексу моделей розвитку державних фінансів представлена в додатку 1, зміни ставок акцизного збору на основні групи товарів – в додатку 2, згенеровані рівняння комплексу моделей – в додатку 3, прогноз бюджетних показників на 2011–2014 роки – у додатку 4, значення макроекономічних показників, за якими здійснено прогнозні розрахунки, представлено у додатку 5.

ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА

Найменування змінної	Позначення змінної в моделі	факт										
		1999	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
МАКРОПОКАЗНИКИ												
Валовий внутрішній продукт	VVP	130442	170070	225810	267344	345113	424700	537700	720731	948056	914720	1094607
Валова додана вартість	VDV	108465	144262	201194	240217	313046	388601	474123	634794	824176	797003	966504
Експорт товарів та послуг в доларах за даними платіжного балансу	EXPDOL	16332	19278	23351	28953	41291	44378	50239	64001	85612	54253	69255
Імпорт товарів та послуг в доларах за даними платіжного балансу	IMPDOL	15237	17947	21494	27665	36313	43707	53307	72153	99962	56206	73239
Імпорт товарів в доларах за даними платіжного балансу	IMPТOVDOL	12945	14943	17959	23221	29691	36159	44143	60412	83808	44701	60579
Середній офіційний курс національної грошової одиниці до долару США	OKDOL	4,13	5,44	5,33	5,33	5,32	5,12	5,05	5,05	5,27	7,79	7,94
Середній офіційний курс національної грошової одиниці до Євро	OKEVRO	4,39	5,03	5,03	6,02	6,61	6,39	6,34	6,92	7,71	10,87	10,53
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування підприємств, які одержали прибуток	FINREZ	27090	35224	36194	45817	73694	89165	110648	183000	193669	144059	210985
Фонд оплати праці за видами економічної діяльності	FONDTR	30657	37773	55261	64966	80066	110166	142891	185048	253116	243646	289082
Грошове забезпечення кадрових військовослужбовців та осіб рядового та начальницького складу	FONDVS					4895	6605	8007	10900	13200	14425	16166

Найменування змінної	Позначення змінної в моделі	факт										
		1999	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
МАКРОПОКАЗНИКИ												
Мінімальна заробітна плата	MINZARP	74,0	100,0	152,5	186,7	215,7	300,3	364,6	430,0	548,0	643,0	888,0
Розмір прожиткового мінімуму на працездатну особу	PROJMIN	250,0	287,6	365,0	365,0	386,7	453,0	495,0	553,8	649,5	681,5	888,0
Виробництво бензину та дизпалива, млн. т.	NP_V	5,80	4,80	10,40	10,60	11,30	9,90	8,20	8,30	6,88	7,16	6,58
Виробництво горілки, лікерів, інших міцних спиртних напоїв, млн. дал.	LG_V	23,20	25,90	23,80	38,00	47,70	57,90	59,99	62,64	61,68	55,4	54,2
Виробництво сигарет з вмістом тютюну або суміші тютюну із заміниками, млрд. шт.	SIG_V	54,1	58,8	81,1	96,8	109,0	120,0	120,3	128,5	129,8	114	102,1
Виробництво пива, млн. дал.	PIVO_V	84,1	108	150	170	194	238	268	316	320	300	310,1
ДОХОДИ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ												
Податок з доходів фізичних осіб	PODDON	4434	6378	10824	13521	13213	17325	22791	34782	45896	44485	51029
Податок на прибуток підприємств	PODPRIB	6352	7698	9398	13237	16162	23464	26172	34407	47857	33048	40359
Податок на додану вартість	PDV	8409	9441	12579	13447	16733	33804	50397	59382	92082	84597	86316
Акцизний збір з вироблених в Україні товарів	AZVN	1565	1798	3605	4659	6048	7346	7557	9072	10230	17934	23715
у тому числі з:												
Нафтопродуктів	AZ_NP_V	282	251	1391	1996	2336	2628	2083	2442	1877	3359	3809

Найменування змінної	Позначення змінної в моделі	факт										
		1999	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ДОХОДИ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ												
горілки, лікерів, інших міцних спиртних напоїв	AZ_LG_V	475	777	941	1096	1629	2083	2504	2914	3532	4412	5364
сигарет з вмістом тютюну або суміші тютюну із заміниками	AZ_SIG_V	520	446	683	865	1427	1706	1937	2348	3357	8461	12145
Пива	AZ_PIVO_V	850	1393	2110	344,3	395,7	547,4	626	864	867	1143	1759
Ввізне мито	МІТО				2974	5364	6006	6972	9589	11932	6329	8556
Інші надходження	INPOD_SUM	10444	20335	23438	27447,9	12145	46237,9	57921,8	72707	89847	86574	104531
Всього доходів	SUMDOH	32054	47043	61954	75286	1759	134183	171811	219939	297844	272967	314506
ВИДАТКИ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ												
Охорона здоров'я		3808,4	4888,2	7537,9	9708,2	12159,4	15476,5	19719,9	26714,6	33550,8	36564,9	44745,4
Освіта		4719,5	7085,5	12269	14977,7	18333,2	26801,8	33783,7	44333,6	60954,8	66773,6	79826
Духовний та фізичний розвиток		780,1	1101,6	1417,9	2052,5	2695,9	3449,8	4327,2	5687,6	7916,9	8330,2	11525,4
Соціальний захист та соціальне забезпечення		4147,1	5985,2	12643,9	12953,2	19310,5	39940,2	41362,8	48517,6	74038,2	78775,4	104534
Охорона навколишнього природного середовища		1503	1934,4	661,5	920,9	1183,3	1252,5	1636,6	2240,3	2764,6	2538,8	2872,4
Громадський порядок, безпека та судова влада		1776,8	3014,8	5040,4	5843,7	7875,9	10226,8	12715,7	18444,8	27073	24346,1	28825

Найменування змінної	Позначення змінної в моделі	факт										
		1999	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ВИДАТКИ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ												
Оборона		1557,9	2294,5	3536,4	5279,6	6185,8	6041	6401,2	9414,8	11732,8	9663,3	11347
Економічна діяльність		6102	6668,9	7200,9	12215,5	18703,7	19115,1	27340	40512,8	51373,4	39753,0	43832
Житлово-комунальне господарство		1165,2	1084,1	1407,6	1823,3	2665,3	3914,2	8022,1	5900,9	8966,9	7498,1	5431
Інші видатки		9260,9	14091,3	8603,4	10017,9	13425,4	15771,6	20114,1	24268,8	33576,6	33156,0	44903,8
Всього видатків**	VID	34820,9	48148,5	60318,9	75792,5	102538	141990	175423	226035,7	311948	307399	377842
САЛЬДО ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ												
Сальдо	SALDO	2766,9	1105,5	-1635,1	506,5	11944,4	7806,5	3612,3	6096,7	14104	34432	63336
ДЕФИЦИТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ*** ТА ДЖЕРЕЛА ЙОГО ПОКРИТТЯ												
Дефіцит Державного бюджету****		1965,3	1378	-1119,4	1043,1	10216,5	7945,7	3788	9812	12500,6	37258,1	64265,5
Внутрішнє фінансування		1353	-113,1	-370,6	-1893,2	114,4	-13761,4	-1577,3	4433	8360	-8349,5	17007
Приватизація		694	2075,3	603,4	2174,1	9501,5	20758,9	558,7	2459	482,3	807,8	1051,7
Зовнішнє фінансування		-81,7	-584,2	-1352,2	762,2	600,6	948,2	4806,6	2920	3658,3	44799,8	47258

* 1999-2001 - без надходжень від приватизації

** - з 2004 р. включено кредитування

*** - дефіцит Державного бюджету дорівнює сальдо Зведеного бюджету за умови, що доходи та видатки місцевих бюджетів однакові за обсягом

**** - дефіцит бюджету на періоді 1999-2001рр. перерахований за новою методологією (приватизація винесена з доходів бюджету і врахована в джерелах його покриття)

ЗМІНИ СТАВОК АКЦИЗНОГО ЗБОРУ НА ОСНОВНІ ГРУПИ ТОВАРІВ

ЗМІНА СТАВОК АКЦИЗНОГО ЗБОРУ НА НАФТОПРОДУКТИ¹ ДОДАТОК 2

Ставки акцизного збору у твердих ставках з одиниці товару (продукції) або у відсотках до обороту за 1000 кг			
Опис товару згідно з УКТ ЗЕД	з 20.04 по 31.08 2011 (ЗУ від 07.04.2011 р. № 3221-VI та від 07.07.2011 № 3609-VI)		
	з 01.01 по 19.04 та з 01.09 2011 р. (ЗУ від 02.12.10 № 2755-VI, Податковий Кодекс)		
	ЗУ від 20.05.10 р. № 2275-VI		
	з 01.11.09 (ЗУ 31.03.09 р. № 1202-VI)		
	з дня опублікування ЗУ від 25.12.08 р. № 797-VI		
	з дня опублікування ЗУ від 17.05.05 р. № 2565-IV		
	з дня опублікування ЗУ від 25.03.05 р. № 2505-IV		
	з 01.01.03 (ЗУ від 24.10.02 р. № 195-IV)		
	з 01.01.01 (ЗУ від 21.09.00 р. № 1962-III)		
	з дня опублікування до 01.06.00 (ЗУ від 02.03.00 р. № 1521-III)		
	з 17.07.99 (ЗУ від 05.05.99 р. № 620-XIV)		
	з 06.01.99 (ЗУ від 11.12.98 р. № 311-XIV)		
	тільки бензини моторні (ГСТУ 320.00149943.015-2000) сумішеві з вмістом не менше 5 % високооктанових кисневмісних добавок (ВКД): А-76 Ек, А-80 Ек, А-98 Ек	20 % до обороту з ціни реалізації (без ПДВ), але не менше 60 євро	20 % до обороту з ціни реалізації (без ПДВ), але не менше 60 євро
тільки бензини моторні (ГСТУ 320.00149943.015-2000) сумішеві з вмістом не менше 5 % високооктанових кисневмісних добавок (ВКД): А-92 Ек, АІ-93 Ек, А-95 Ек	30 екю	30 екю	30 екю
бензини моторні: А-72, А-76, А-80, А-98 та бензини моторні інших марок	20 екю	20 екю	20 екю

¹ Відповідно до Закону України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію) з доповненнями та змінами

ЗМІНА СТАВОК АКЦИЗНОГО ЗБОРУ НА НАФТОПРОДУКТИ

Опис товару згідно з УКТ ЗЕД	Ставки акцизного збору у твердих ставках з одиниці товару (продукції) або у відсотках до обороту за 1000 кг		
	з 20.04 по 31.08 2011 (ЗУ від 07.04.2011 р. № 3221-VI та від 07.07.2011 № 3609-VI)	133 євро	з вмістом масової частини сірки понад 0,2% - 60 євро, не більше 0,2% - 39 євро, не більше 0,035% - 32 євро, не більше 0,005% - 22 євро
	з 01.01 по 19.04 та з 01.09 2011 р. (ЗУ від 02.12.10 № 2755-VI, Податковий Кодекс)	182 євро	з вмістом масової частини сірки понад 0,2% - 90 євро, не більше 0,2% - 69 євро, не більше 0,035% - 62 євро, не більше 0,005% - 42 євро
	ЗУ від 20.05.10 р. № 2275-VI	132 євро	з вмістом масової частини сірки понад 0,2% - 65 євро, не більше 0,2% - 50 євро, не більше 0,035% - 45 євро, не більше 0,005% - 30 євро
	з 01.11.09 (ЗУ 31.03.09 р. № 1202-VI)	110 євро	з вмістом масової частини сірки понад 0,2% - 65 євро, не більше 0,2% - 50 євро, не більше 0,035% - 45 євро, не більше 0,005% - 30 євро
	з дня опублікування ЗУ від 25.12.08 р. № 797-VI	110 євро	з вмістом масової частини сірки понад 0,2% - 45 євро, не більше 0,2% - 35 євро, не більше 0,035% - 30 євро, не більше 0,005% - 20 євро
	з дня опублікування ЗУ від 17.05.05 р. № 2565-IV	60 євро	30 євро
	з дня опублікування ЗУ від 25.03.05р. № 2505-IV	20 % до обороту з ціни реалізації (без ПДВ), але не менше 60 євро	10 % до обороту з ціни реалізації (без ПДВ), але не менше 30 євро
	з 01.01.03 (ЗУ від 24.10.02 р. № 195-IV)	60 євро	30 євро
	з 01.01.01 (ЗУ від 21.09.00 р. № 1962-III)	40 євро	30 євро
	з дня опублікування до 01.06.00 (ЗУ від 02.03.00 р. № 1521-III)	40 євро	0
	з 17.07.99 (ЗУ від 05.05.99 р. № 620-XIV)	40 єкто	10 єкто
з 06.01.99 (ЗУ від 11.12.98 р. № 311-XIV)	20 єкто (90-93) 40 єкто (94-)	6 єкто	
	бензини моторні: А-90, А-91, А-92, АІ-93, А-95, А-96	Важкі дистилати (дизельне пальне)	

ЗМІНА СТАВОК АКЦИЗНОГО ЗБОРУ НА ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНІ ВИРОБИ²

Опис товару згідно з Гармонізованою системою опису та кодування товарів	з 01.01.01 р.(ЗУ від 02.12.2010 № 2755-VI, Податковий Кодекс)	42,12 грн.	42,12 грн.	42,12 грн.
	з 01.09.10 р. (ЗУ від з 20.05.10 р. № 2275-VI)	39,40 грн.	39,40 грн.	39,40 грн.
	з 01.04.09 р. (виключено дію ставок з 1 січня по 31.12.10 р., введених ЗУ №797-VI) (ЗУ від з 31.03.09 р. N 1202-VI)	34.00 грн.	34.00 грн.	34.00 грн.
	тимчасово з 01.01.09.по 31.12.09 р. (ЗУ від 25.12.08 р. № 797-VI)	23.00 грн.	23.00 грн.	23.00 грн.
	з дня опублікування та застосовується з дня втрати чинності ЗУ №107 (ЗУ від 03.06.08 р. № 309-VI)	21.50 грн.	21.50 грн.	21.50 грн.
	з 01.01.08 р. (ЗУ від 28.12.07 р. № 107-VI)	21.50 грн.	21.50 грн.	21.50 грн.
	з 01.07.07 р. (ЗУ від 17.11.06 р.№ 374-V)	19 грн.	19 грн.	19 грн.
	01.01-01.07.07 р. (ЗУ від 17.11.06 р.№ 374-V)	18 грн.	18 грн.	18 грн.
	з дня опублікування ЗУ від 25.03.05 р.№ 2505-IV	17 грн.	17 грн.	17 грн.
	з дня опублікування ЗУ від 18.11.04 р. № 2189-IV	16 грн.	16 грн.	16 грн.
	з дня опублікування ЗУ від 17.06.04 р.№ 1801-IV	16 грн.	16 грн.	16 грн.
	з 01.07.03 р. (ЗУ від 22.05.03 р. N 849-IV)	16 грн.	16 грн.	16 грн.
	з 01.01.01 року (ЗУ від 07.12.00 р.№ 2137-III)	16 грн.	11 грн.	16 грн.
	з дня опублікування ЗУ від 23.03.00 р.№ 1582-III	16 грн.	11 грн.	16 грн.
	з дня опублікування ЗУ від 11.12.98 р. № 311-XIV	3 екю	2 екю	3 екю
Спирт етиловий неденатурований із вмістом спирту не менш як 80% об'єму; спирт етиловий та інші спиртні напої, денатуровані, будь-якої міцності				
- вироблені в Україні з вітчизняної сировини				
Спирт етиловий неденатурований із вмістом спирту менш як 80% об'єму, міцні спиртні напої, лікери та інші алкогольні напої, складові спиртіві напівфабрикати, що використовуються для виготовлення напоїв				

²Відповідно до Закону України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на спирт етиловий та алкогольні напої" з доповненнями та змінами

ЗМІНА СТАВОК АКЦИЗНОГО ЗБОРУ НА ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНІ ВИРОБИ

Ставки акцизного збору у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції) за 1 л 100-відсоткового спирту	з 01.01.01 р. (ЗУ від 02.12.2010 № 2755-VI, Податковий Кодекс)	42,12 грн.		42,12 грн.	42,12 грн.
	з 01.09.10 р. (ЗУ від з 20.05.10 р. № 2275-VI)	39,40 грн.		39,40 грн.	39,40 грн.
	з 01.04.09 р. (виключено дію ставок з 1 січня по 31.12.10 р., введених ЗУ №797-VI) (ЗУ від з 31.03.09 р. N 1202-VI)	34,00 грн.		34,00 грн.	34,00 грн.
	тимчасово з 01.01.09 по 31.12.09 р. (ЗУ від 25.12.08 р. № 797-VI)	23,00 грн.		23,00 грн.	23,00 грн.
	з дня опублікування та застосовується з дня втрати чинності ЗУ №107 (ЗУ від 03.06.08 р. № 309-VI)	21,50 грн.		21,50 грн.	21,50 грн.
	з 01.01.08 р. (ЗУ від 28.12.07 р. № 107-VI)	21,50 грн.		21,50 грн.	21,50 грн.
	з 01.07.07 р. (ЗУ від 17.11.06 р. № 374-V)	19 грн.		16 грн.	7 грн.
	01.01-01.07.07 р. (ЗУ від 17.11.06 р. № 374-V)	18 грн.		16 грн.	6,5 грн.
	з дня опублікування ЗУ від 25.03.05 р. № 2505-IV	17 грн.		16 грн.	6 грн.
	з дня опублікування ЗУ від 18.11.04 р. № 2189-IV	16 грн.		16 грн.	3 грн.
	з дня опублікування ЗУ від 17.06.04 р. № 1801-IV	16 грн.		16 грн.	3 грн.
	з 01.07.03 р. (ЗУ від 22.05.03 р. N 849-IV)	16 грн.		0	3 грн.
	з 01.01.01 року (ЗУ від 07.12.00 р. № 2137-III)	11 грн.		0	2 грн.
	з дня опублікування ЗУ від 23.03.00 р. № 1582-III	11 грн.		0	1,5 грн.
	з дня опублікування ЗУ від 11.12.98 р. № 311-XIV	2 екю		0	0,25 екю
Опис товару згідно з Гармонізованою системою опису та кодування товарів					
- вироблені в Україні з вітчизняної сировини					
Тільки спирт коньячний					
Коньяки, бренді, витримка яких не менше трьох років, виготовлені в Україні					

ЗМІНА СТАВОК АКЦИЗНОГО ЗБОРУ НА ТЮТЮНОВІ ВИРОБИ³

Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Ставки акцизного збору у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції)									
	з дня опубліку- вання ЗУ від 11.12.98 р. № 311-XIV	з дня опубліку- вання ЗУ від 19.11.99 р. № 1246-XIV	01.07.03р. по 01.01.04р. (ЗУ від 22.05.03 р. № 849-IV)	01.07.07р. (ЗУ від 17.11.06 р. № 2505-IV)	01.09.08р. (ЗУ від 31.07.08 р. № 340-VI)	з дня опубліку- вання ЗУ від 25.12.08 р. № 797-VI	01.05.09р. (ЗУ від 31.03.09 р. № 1201-VI)	01.06.10р. (ЗУ від 20.05.10 р. № 2275-VI)	з 01.01.01 р. (ЗУ від 02.12.2010 № 2755-VI, Податковий Кодекс)	
Тютюнова сировина, тютюнові відходи (за 100 кг)	1 екю	0	0	0	0	0	0	0	0	
Сигари, включаючи сигари з відрізаними кінцями, та сигарилі (тонкі сигари), з вмістом тютюну	5 екю за 100 шт.	20 грн. за 100 шт.	20 грн. за 100 шт.	30 грн. за 1000 шт.	30 грн. за 1000 шт.	100 грн. за 1 кг але не менше 47 грн. за 1000 шт.	60 грн. за 1000 шт.	140 грн. за 1000 шт.	149,66 грн за кг	
Сигарети без фільтру з тютюну (цигарки) (за 1000 штук)	2,5 екю	10 грн.	5 грн.	5 грн.	12,5 грн.	35 грн.	40,25 грн	43,03 грн.		
Сигарети з фільтром з тютюну (за 1000 штук)	2,5 екю	10 грн.	11,5 грн.	13 грн.	30 грн.	60 грн.	90 грн.	96,21 грн.		
Тютюн та заміники тютюну, інші, промислового виробництва; тютюн "гомогенізований" або "відновлений"; тютюнові екстракти та есенції (за 1 кг)	2 екю	0	0	0	0	0	25 грн.	53,45 грн.		
Тютюн для паління, з вмістом або без вмісту заміників у будь-якій пропорції (за 1 кг)	2 екю	10 грн.	10 грн.	12 грн.	12 грн.	35 грн.	70 грн.	74,83 грн.		
Жувальний і нюхальний тютюн (за 1 кг)	2 екю	10 грн.	10 грн.	5 грн.	5 грн.	10 грн.	20 грн.	21,38 грн.		

³Відповідно до Закону України "Про ставки акцизного збору та ввізного мита на тютюнові вироби" з доповненнями та змінами

ЗМІНА СТАВОК АКЦИЗНОГО ЗБОРУ НА ПИВО⁴

Опис товару згідно з Гармонізованою системою опису та кодування товарів	Ставки акцизного збору у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції) за 1 л							
	з 06.01.99 р. (ЗУ від 11.12.98 р. №311-XIV)	з дня опублікування ЗУ від 23.03.00 р. № 1581-III	з 01.01.03 р. (ЗУ від 24.10.02 р. №195-IV)	з 31.03.05 р. (ЗУ від 25.03.05 р. № 2505-IV)	з дня опублікування ЗУ від 30.11.06р. № 398-V	з 01.07.09 р. (ЗУ від 23.06.09 року № 1534-VI)	з 01.07.10 р. (ЗУ від 20.05.10р. №2275-VI)	з 01.01.01 р. (ЗУ від 02.12.2010 № 2755-VI, Податковий Кодекс)
Пиво солодове	0.02 євро	0.14 грн.	0.23 грн.	0.27 грн.	0.31 грн.	0.60 грн.	0.74 грн.	0.74 грн.

⁴Відповідно до Закону України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)" з доповненнями та змінами

**КОМПЛЕКС МОДЕЛЕЙ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ**

$$PDV = 0.3617421229 * ((VDV + (IMPDOL1) * OKDOL) * STPDV - VIDSH_PDV) + 12720.50997 * PILGIPDV - 18548.256$$

$$PODDOH = 1.157767567 * (FONDTR + FONDVS) * STSOCVIDR * STPODDOH + 730.5346663$$

$$PODPRIB = 0.8274670451 * FINREZ * STPODPRIB + 1103.526025 * PILGIPRIB$$

$$MITO = 0.01338011321 * IMPTOVDOL * ST_MITO * OKDOL + 3928.834443 * U_MITO$$

$$AZ_NP_V = 0.6642266108 * NP_V * ST_AZ_NP_V * OKEVRO + 155.4702356$$

$$AZ_LG_V = 2.57571783 * LG_V * ST_AZ_LG_V * U_K_INF - 85.64389794$$

$$AZ_SIG_V = 14.62199256 * SIG_V * ST_AZ_SIG_V * U_K_INF - 359.5972547$$

$$AZ_PIVO_V = 8.334286842 * PIVO_V * ST_AZ_PIVO_V * U_K_INF + 26.25070282$$

$$AZVN = 1.05 * (AZ_LG_V + AZ_NP_V + AZ_SIG_V + AZ_PIVO_V)$$

$$INPOD_SUM = 0.1100502638 * VVP - 3078.226277 * U_INPOD$$

$$SUMDOH = PDV + PODDOH + PODPRIB + AZVN + MITO + INPOD_SUM$$

ПРОГНОЗ БЮДЖЕТНИХ ПОКАЗНИКІВ НА 2012-2014 РОКИ

	прогноз		
	2012	2013	2014
ДОХОДИ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ			
Податок з доходів фізичних осіб	69128	77423,2	86765,0
Податок на прибуток підприємств	53013,2	55988,0	55100,0
Податок на додану вартість	140739,1	153942,7	168100,0
Акцизний збір з вироблених в Україні товарів	30531,8	36648,8	42825,6
у тому числі з:			
бензину та дизпалива	4473,4	5144,4	5761
горілки, лікерів, інших міцних спиртових напоїв	5449,6	6267,0	7393
сигарет з вмістом тютюну або суміші тютюну з заміниками	16900	21280	24608
піва	2229,7	2574,7	2882
Ввізне мито	11247,5	13896,5	15564
Інші надходження	125679,6	131027,6	144198,4
Всього доходів	430339,2	468926,8	512552,0
ВИДАТКИ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ			
Охорона здоров'я	55862	56200	60134
Освіта	99520	99850	106839
Духовний та фізичний розвиток	13144	13620	14505
Соціальний захист та соціальне забезпечення	126278	144500	154470
Охорона навколишнього природного середовища	4690	5503	5888
Громадський порядок, безпека та судова влада	34409	36482	38962
Оборона	14083	15838	16930
Економічна діяльність	55862	64229	68596
Житлово-комунальне господарство	11266	13562	14443
Інші видатки	57321,6	61542,8	66185
Всього видатків	472435,6	511326,8	546952,0
САЛЬДО ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ			
Сальдо	42096,4	42400	34400
ДЕФІЦИТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ* ТА ДжЕРЕЛА ЙОГО ПОКРИТТЯ			
Дефіцит Державного бюджету	42096,4	43400	34400
Внутрішнє фінансування	29700	23400	18700
у т.ч. приватизація	10000	10000	10000
Зовнішнє фінансування	2396,4	10000	5700

- дефіцит Державного бюджету дорівнює сальдо Зведеного бюджету за умови, що доходи та видатки місцевих бюджетів однакові за обсягом

Список використаної літератури

1. Фактори макроекономічної нестабільності в системі моделей економічного розвитку : кол. моногр. / за ред. д-ра екон. наук М.І. Скрипниченко; НАН України, Ін-т екон. та прогноз. – К., 2012. – С. 96–106.
2. Скрипниченко М.І., Лебеда Т.Б. Методи та моделі впливу податкової політики на динаміку економічного розвитку // Сучасні концепції прогнозування розвитку складних соціально-економічних систем: Монографія / За ред. О.І. Черняка, П.В. Захарченка. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2013. – 556 с. – С. 171–190.
3. Скрипниченко М. І. Технологічні аспекти прогнозування та оцінки розвитку макроекономічної ситуації в Україні // Основи когнітивної економіки: Колективна наукова монографія / За наук. ред. д.е.н. проф. О.Ю. Чубукової, проф. В.Я. Рубана. – К.: ВД «Стилос», 2011. – С. 80–140.

Стаття надійшла до редакції 25.01.13 українською мовою

© М.І. Скрипниченко, Г.Б. Лебеда, М.Ю. Авксентьев

ПРОГНОЗИРОВАНИЕ БЮДЖЕТНЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

В статье представлены экономико-математические модели прогнозирования развития государственных финансов на период до 2014 г. в зависимости от динамики макроэкономических показателей, изменений нормативно-правовых положений, относительно ставок налогообложения, баз налогообложения, льгот и освобождений и повышения качества администрирования налогов в соответствии с концепцией бюджетного прогнозирования относительно адекватности перспективных оценок бюджетных показателей, которые рекомендовано рассчитывать на прогнозный период не больше трех следующих лет. Именно поэтому прогнозные оценки на последний год прогнозного периода можно выполнить после получения и обработки задействованных в модельном инструментарии статистических данных за последний год отчетного периода.

© M.I. Skrypnychenko, G.B. Lebeda, M.U. Avksientiev

FORECASTING OF BUDGETARY INDEXES FOR UKRAINIAN ECONOMY

In the article the economic-mathematical models of prognostication of development of state finances are presented on a period to 2014 depending on the dynamics of macroeconomic indexes, changes of normatively legal positions, in relation to the rates of taxation, bases of taxation, privileges and liberations and upgrading administration of taxes. In accordance with conception of budgetary prognostication in relation to adequacy of perspective estimations of budgetary indexes which it is made to order to count on a prognosis period not more than three next years. For this reason prognosis estimations on the last year of prognosis period it is possible to execute on receipt of the statistical information involved in a model tool for the last year period covered.